

14.11.2002

2721/2/02

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijä Terhi Mattila

ESITYS OIKEUDENKÄYNNIN JULKISUUSLAIN TÄYDENTÄMISEKSI

Olen tänään antamassani oheisessa päätöksessä (dnro 779/4/01) Oikeustoimittajat ry:n kanteluun saattanut eräiden tuomioistuinten tietoon käsitykseni oikeudenkäynnin julkisuuden rajoittamista koskevien päätösten perustelemisesta.

Havaintojeni mukaan oikeuskäytännössä oikeudenkäynnin harkinnanvaraista suljettua käsittelyä koskevat yleisten tuomioistuinten ratkaisut ovat päätöksessä esittämieni käsitysten kannalta usein puutteellisesti perusteltuja. Näin on erityisesti silloin, jos kukaan asianosainen ei ole suljettua käsittelyä vastustanut.

Käsitykseni mukaan tämä voi johtua siitä, että voimassa oleva lainsäädäntö ei näytä nimenomaisesti edellyttävän päätöksen perustelemista tällaisissa tilanteissa. Oikeudenkäynnin julkisuuslaissa ei ole erityissäännöksiä sen nojalla tehtyjen päätösten perustelemisesta. Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 13 §:n 2 momentin sekä oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 14 §:n 2 momentin yleisten säännösten mukaan päätös on perusteltava, jos asia jätetään tutkimatta, asiassa esitetty vaatimus tai väite hylätään taikka jos perusteleminen muutoin on tarpeen. Lakien esitöiden valossa (HE 82/1995 s.135, HE 154/1990 s.39) tarvetta päätöksen perustelemiseen ei yleensä olisi, jos sillä hyväksytään esimerkiksi oikeudenkäyntimenettelyä koskeva vaatimus, jota toinen asianosainen ei ole vastustanut.

Kuten olen päätöksessäni todennut, oikeudenkäynnin julkisuusperiaatteen merkitys ei rajoitu asianosaisten oikeusturvanäkökohtiin, vaan se on tärkeä myös lainkäytön yleisen kontrolloitavuuden ja tuomioistuinten toimintaa kohtaan tunnettavan yleisen luottamuksen kannalta. Samoista syistä olisi tärkeää, että yleisö saa riittävät tiedot oikeudenkäynnin julkisuutta rajoittavien ratkaisuiden perusteista ja voi siten arvioida tuomioistuinten harkintavallan käytön lainmukaisuutta.

Voimassa oleva lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö näyttävät näiden näkökohtien kannalta puutteellisilta. Vireillä olevassa oikeudenkäynnin julkisuutta koskevan lainsäädännön uudistuksessa asiaan ei toimikunnan mietinnön (komiteamietintö 2002:1) valossa ole kiinnitetty huomiota.

Tämän vuoksi esitän oikeusministeriön harkittavaksi, olisiko uuteen oikeudenkäynnin julkisuuslakiin otettava nimenomaiset säännökset oikeudenkäynnin julkisuutta koskevan tuomioistuimen ratkaisun julkisesta perustelemisesta yleensä ja erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa kukaan asianosainen ei ole julkisuuden rajoittamista vastustanut.